

УДК 630*5

**КОРЕЛЯЦІЙНІ ЗВ'ЯЗКИ МІЖ ТАКСАЦІЙНИМИ
ПОКАЗНИКАМИ І ІНДЕКСАМИ КОНКУРЕНЦІЇ (НА
ПРИКЛАДІ ПЕРЕСТИГЛОГО НАСАДЖЕННЯ У ДП
«ДОБРЯНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»)**

*Є.О. Кременецька, Сумський національний аграрний університет,
E-mail: e.kremenetska@gmail.com*

*А.Ю. Терентьєв, Національний університет біоресурсів і
природокористування*

E-mail: andriy.terentyev@nubip.edu.ua

*А.Г. Лащенко, Національний університет біоресурсів і
природокористування,*

E-mail: lashchenko@nubip.edu.ua

Ключові слова: лісове насадження, таксаційні показники, індекси конкуренції

Нині існує багато методичних підходів щодо визначення індексів конкуренції дерев у насадженні. В основу розрахунку кожного із них покладено порівняння таксаційних показників центрального і сусідніх дерев, серед яких найпоширенішими є: діаметр стовбура, висота дерева, відстань між сусідніми деревами.

Кількісному виміру індексів конкуренції приділяли увагу ряд вчених. Практичне застосування мають публікації канадських лісоводів. Зокрема, вченим Негуї Ф. вперше використано індекси конкуренції – з метою моделювання приросту за діаметром (для насаджень сосни Банкса) та запропоновано систему рівнянь – для моделювання росту насаджень.

Нами визначалися індекси конкуренції за методичними підходами відомих вчених (Негуї, 1974; Alemdag, 1978; Lorimer, 1983; Martin, 1984; Tome, Burkhardt, 1989; Stadt et al., 2002).

Дослідження щодо визначення взаємозв'язків між таксаційними показниками та індексами конкуренції були проведені на прикладі перестиглого насадження природного походження у ДП «Добрянське лісове господарство», Комарівському лісництві, кв. 57, вид. 8.1. площею 2,7 га. З лісівничої точки зору таке насадження є цікавим об'єктом щодо ведення господарства в умовах свіжого складного

субору у деревостані, який представлений 8 деревними породами (формула складу деревостану – 2Сз5Дз1Гз1Клг1Бп+Лпс,Тп,Ясз).

У вказаному лісовому насадженні було закладено пробну площу розміром 0,35 га та проаналізовано показники усіх 207 модельних дерев, які зростають на даному полігоні.

Особливістю біометричних показників дерев на даному полігоні є значний розмах величин: за діаметром стовбура (мінімальний – 8 см, максимальний – 52 см), відстанню до сусідніх дерев (від 2,4 до 10,2 м), площею крони (від 0,7 до 62,5 м²), площею живлення одного дерева (від 1,9 до 65 м²).

Насадження характеризується низьким середнім діаметром – 27,5 см, що зумовленою значною кількістю дерев *Acer platanoides* (56 дерев із середнім діаметром 16,2 см).

Такі деревні види як *Betula pendula*, *Pinus silvestris* та *Quercus robur* мають значно більші значення середнього діаметра стовбура (відповідно 33,7; 36,7 і 29,0 см).

Дані аналізу свідчать про те, що значення діаметра стовбура має тісний кореляційний зв'язок (при рівні достовірності 0,01) майже з усіма індексами конкуренції щодо показників, які характеризують просторове розміщення дерева (середня відстань від сусідніх дерев, кількість сусідніх дерев).

Разом з тим відмічено, що показник «площа проекції крони» не має значимого кореляційного зв'язку із жодним досліджуваним таксаційним показником.

Розподіли величин діаметру стовбура та індексів конкуренції характеризуються тісним зв'язком та алометричною залежністю.

Висновки.

Аналіз кореляційних зв'язків між таксаційними показниками і індексами конкуренції засвідчив наявність значимих зв'язків.

Використання індексів конкуренції у лісівничих дослідженнях дає можливість змоделювати перехід від таксаційних показників окремого дерева до середніх показників насадження з урахуванням просторової структури деревостану.